

SEJE ORGANOV ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

Moč ZSSS je vsekakor v njeni notranji demokratičnosti ter v sprejemanju vseh pomembnejših odločitev v njenih organih. V obdobju med kongresoma se je najvišji organ zveze - konferenca sestala na 4 rednih in 3 izrednih sejah, predsedstvo ZSSS se je sestalo na 30 rednih in 14 izrednih sejah, njen nadzorni odbor pa je imel 13 sej. V tem obdobju je bilo sklicanih tudi 52 delovnih posvetov s predsedniki in sekretarji sindikatov dejavnosti ter 13 delovnih razgovorov s sekretarji območnih organizacij ZSSS.

PROCES PRIDRUŽEVANJA EVROPSKI UNIJI

Slovenija se je pridružila drugim državam kandidatkam kot zadnja leta 1996 s podpisom evropskega sporazuma o pridružitvi EU in začela pogajanja za polnopravno članstvo marca 1998.

Konec marca 1998, ko se je v Bruslju uradno začel postopek pogajanj za članstvo v EU držav kandidatk prvega kroga širitve, je Vlada RS imenovala 29 delovnih skupin za pripravo pogajalskih izhodišč, v katerih ni bilo predstavnikov sindikatov, čeprav smo v ZSSS predlagali njihovo imenovanje v 21 delovnih skupin. Poleg nas so drugi sindikati izrazili interes za sodelovanje le v delovni skupini 13 - zaposlovanje in socialna politika. Vlada RS je sicer javno podprla sodelovanje sindikatov v delovnih skupinah, vendar uradno nikoli ni sprejela o tem drugačnega sklepa in je za konkretno sodelovanje spodbujala vodje delovnih skupin. Ti so vabili naše predstavnike k sodelovanju po osebni presoji. Bolj pozitiven odnos se je začel uveljavljati po sprejetju za sindikate bistvenih pogajalskih izhodišč RS (zaposlovanje in socialna politika, izobraževanje, usposabljanje, industrijska politika), vabili pa so nas tudi pri nekaterih drugih poglavjih (prost pretok oseb, regionalna politika in politika strukturnih skladov).

Vlada in ministrstvo za evropske zadeve sta se v zadnjem času ustrezno odzivala na pobude in mnenja ZSSS v zvezi s posamičnimi vprašanji ter jih skušala ustrezno rešiti ali upoštevati pri nadaljnjih pogajanjih (primer: uporaba slovenskega jezika v gospodarskih družbah kot jezik sporazumevanja z delavci, število predstavnikov delavcev v nadzornih svetih delniških družb, zapiranje duty-free trgovin, prost pretok delavcev). Prav tako sta ZSSS vključevala v evropske projekte, povezane z pridruževanjem Slovenije in usklajevanjem zakonodaje (certificiranje poklicnih kvalifikacij, koordinacija sistemov socialne varnosti) ter v razne druge aktivnosti (konference o zaposlovanju, o delovanju strukturnih skladov, poklicno izobraževanje in usposabljanje, regionalna politika, izobraževanje).

Komisija za evropske zadeve Državnega zbora RS je predstavnike ZSSS redno vabila na seje. Na ta način smo bili informirani o vseh pomembnejših zadevah, ki jih je obravnavala komisija v procesu pridruževanja in imeli možnost, da predstavimo naše mnenje do njih.

Z ustanovitvijo Slovenskega sindikalnega odbora za evropsko združevanje, ki ga je ZSSS na pobudo in s pomočjo Evropske konfederacije sindikatov ustanovila konec leta 1998, smo v ZSSS institucionalno uredili delovanje na področju evropskega združevanja Slovenije. Ta odbor je bil osrednja točka pridobivanja potrebnih informacij in gradiv, tako glede institucij EU kot znotraj Slovenije ter v stikih z drugimi sindikati v državah kandidatkah. Ostale sindikalne konfederacije niso sodelovale pri delu tega odbora zaradi pomanjkanja interesa in virov.

Vsebinsko se je socialni dialog v procesu pridruževanja EU odvijal predvsem na Ekonomsko-socialnem svetu, kjer so se obravnavali konkretni zakoni, ki so se spreminjali ali sprejemali na novo zaradi uskladitve slovenske zakonodaje s pravnim redom EU. V ZSSS smo bili posebno pozorni na usklajevanje tistega dela zakonodaje, ki posega v urejanje ekonomskih in socialnih pravic delavcev.

V državnem zboru je bila konec leta 2001 sprejeta "Strategija razvoja trga dela in ukrepi za obdobje 2001-2006". Predlog dokumenta so socialni partnerji obravnavali na Ekonomsko-socialnem svetu in ga podprli.

V Sloveniji so občine skladno s posebnim zakonom po območjih ustanovile regionalne agencije za razvoj, v katerih sodelujejo sindikati kot socialni partner. Delovanje mrež regionalnih razvojnih agencij je ena izmed potrebnih infrastruktur za programe Evropskega socialnega sklada.

ZSSS se je še posebej angažirala pri vprašanju prostega pretoka delavcev. Bili smo mnenja, da je delovanje notranjega enotnega trga EU možno v Sloveniji uveljavljati le kot celoto vseh štirih svoboščin. Prost pretok blaga je marsikje v naši državi ogrozil delovna mesta. Poudarjali smo, da je Slovenija priseljevanja in da ni potrebe po omejevanju svobodnega pre-

toka delavcev s prehodnimi obdobji. V primeru, da bodo prehodna obdobja uvedena pa morajo veljati za vse na podlagi vzajemnosti.

Predsedstvo ZSSS je februarja 2001 sprejelo sklep o ustanovitvi Odbora za enake možnosti, ki je bil opredeljen kot stalno delovno telo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Članice odbora so na ustanovitveni seji sprejele okvirni program, ki ga zelo temeljito izvajajo in po potrebi dopolnjujejo predvsem z aktualno problematiko zaposlenih žensk.

Že na začetku delovanja se je odbor sestel s predstavnicami Urada za enake možnosti Slovenije. Na tem sestanku jih je odbor seznanil s svojim programom delovanja in dobil obljube o skupnem sodelovanju predvsem pri kreiranju nove zakonodaje in ostalih aktivnostih, ki jih urad izvaja za potrebe zaposlenih žensk. Skupna prioriteta tako urada kot odbora pa je bila sodelovanje pri ustvarjanju novega zakona o enakih možnostih in prizadevanje za ponovno ustanovitev parlamentarnega odbora za enake možnosti.

Večina direktiv s področja enakih možnosti je zajetih v vsebini zakona o delovnih razmerjih.

Pri tem je bil odbor posebej pozoren na določbe zakona, ki lahko pomenijo posredno diskriminacijo, še posebej vsebini zakonskih določb o prepovedi posredne diskriminacije in posledično izvajanju teh določb v praksi. Vsi predlogi odbora so bili v celoti vključeni v predlog zakona o delovnih razmerjih.

Tudi pri oblikovanju zakona o enakih možnostih, ki je bil sprejet pred kratkim, je odbor zelo aktivno sodeloval, v duhu predvidenih sprememb direktiv EU za to področje. Dale so veliko predlogov, ki so izhajali iz prakse in bi lahko bili pomemben sestavni del novega zakona. Medtem, ko se je urad ukvarjal predvsem z vidikom enakopravnosti vseh, so članice odbora ZSSS želele še posebej preprečiti neenakopravnost zaposlenih žensk. Kljub aktivni vlogi članic odbora pri pripravi zakona niso bili upoštevani vsi predlogi, zato so predlagale amandmaje v zaključni fazi sprejemanja zakona o enakih možnostih. Vsi amandmaji niso bili sprejeti, vseeno pa je bil prispevek odbora pri nastajanju in sprejemanju zakona zelo velik.

Članice odbora so obravnavale tudi problematiko razpisanega naknadnega zakonodajnega referenduma o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z bio-medicinsko pomočjo. Podrobno so se seznanile tudi s problemi neplodnih žensk in parov ter ugotovile, da se ta problematika prepočasi ureja, saj se problemi žensk samo še povečujejo.

Odbor je na podlagi strokovne analize, ki je temeljila na statističnih podatkih zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in statističnega urada RS ugotovil, da že sprejeti zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v določbah, ki urejajo izvajanje dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja ni enakopraven za oba spola, saj ženskam za enako zavarovalno dobo predpisuje nižjo dodatno pokojnino. Po prej omenjenih statističnih podatkih je razvidno, da ženske sicer v povprečju živijo dlje kot moški, če gledamo celotno populacijo žensk, medtem ko po njihovih podatkih ženske, ki delajo vso zahtevano delovno dobo živijo v povprečju ravno tako dolgo kot moški. S spremljanjem te problematike se bo odbor ukvarjal tudi v prihodnosti.

Odbor v okviru svojega delovanja posveča posebno skrb tudi zdravju žensk na delovnem mestu. Ugotovil je, da se zdravstveno stanje zaposlenih žensk slabša in da so zato potrebne stalne aktivnosti za izboljšanje njihovega zdravja. Odbor je na primer obravnaval možnost dostopa do ginekoloških pregledov in mamografije in ugotovil, da je v določenih regijah čakalna doba odločno predolga. Vse predolgo je tudi odlašanje pri sprejemu seznama poklicnih bolezni. Mnoge zaposlene ženske bodo na ta način oškodovane pri uveljavljanju pravic zaradi ogroženosti zdravja pri delu. Odbor je tudi zahteval od ministrstva za zdravje, da ponovno obravnava spremenjeni način dostopnosti do ginekoloških problemov in oceni, ali zdravstveni pregledi na tri leta zadostujejo za pravočasno odkrivanje bolezenskih sprememb.

Članice odbora so pravočasno začele opozarjati, da namerava naša država zaradi usklajevanja slovenske zakonodaje z evropsko, odpovedati konvencijo Mednarodne organizacije dela št. 89 o prepovedi nočnega dela žensk v industriji in gradbeništvu. Zahtevale so, da se opredeli pogoje za nočno delo žensk in zato pričakujejo sprejetje konvencije Mednarodne organizacije dela št. 171, ki podrobno ureja nočno delo.

Odbor si je zastavil cilj, da se bodo članice izobraževale na posebej pripravljenih izobraževanjih, ki bodo vsebovala znanja s področja delovanja odbora. Ker pa je izobraževanje stroškovno zelo obremenjujoče, je skušal poiskati organizacijo, ki bi finančno podprla izobraževanje članic. Mednarodna konfederacija svobodnih sindikatov (ICFTU) in belgijska sindikalna centrala FGTB (v sodelovanju z belgijskim ministrstvom za zunanje zadeve in ministrstvom za delo) sta omogočila prvo tako izobraževanje članic odbora.

Članice odbora so v programu zapisale, da bodo sodelovale tudi z mednarodnimi sindikalnimi organizacijami. Izmenjava izkušenj in možnost učenja bo olajšalo delovanje odbora in hkrati zagotovilo boljše izhodišče pri uveljavljanju

pravic. Žaenkrat so se povezale samo z Mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov (ICFTU), ki ima zelo dobro organizirano mrežo odborov za enake možnosti pri konfederacijah sindikatov v državah Srednje in Vzhodne Evrope. V prihodnosti si bo odbor prizadeval tudi za povezavo z Evropsko konfederacijo sindikatov.

STAVKOVNO GIBANJE V ZSSS

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije sistematično zbira podatke o stavkah, ki so jih organizirali člani sindikatov dejavnosti v podjetjih in ustanovah že od leta 1992. Je edina organizacija v republiki Sloveniji, ki zbira takšne podatke zato ne služijo le aktivnostim svobodnih sindikatov ampak tudi različnim institucijam in posameznikom za širše sociološke raziskave. Pogosto jih potrebujejo tudi študenti različnih fakultet za svoje seminarske in diplomske naloge.

V zbranih podatkih niso zajete stavke, ki so bile organizirane na ravni dejavnosti, saj jih ne bi mogli primerjati s podatki, ki veljajo za podjetja in ustanove.

Člani sindikatov dejavnosti ZSSS so v obdobju 1998-2002* organizirali v podjetjih in ustanovah 111 stavk. Glavni stavkovni val se je dogajal v letih od 1992-1997, ko je bilo letno organiziranih preko 100 stavk. Po letu 1997 je število stavk progresivno upadalo, tako da so člani sindikatov dejavnosti po letu 1998 v podjetjih in ustanovah organizirali le še okoli 20 stavk letno.

• Število stavk v Republiki Sloveniji v obdobju 1998 - 2002

Sindikat	1998	1999	2000	2001	2002	Skupaj
finančnih organizacij	1					1
delavcev gostinstva in turizma	1	1		1		3
delavcev gradbenih dejavnosti	6	2	3	2	3	16
kemične, gumarske in nekovinske industrije	2	1				3
kmetijstva in živilske industrije	1	2			1	4
kovinske in elektroindustrije	6	8	6	7	8	35
lesarstva	4	4	3	2	1	14
obrtnih delavcev	1	1	3		1	6
delavcev prometa in zvez	2					2
tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije	10	3	3	3	4	23
delavcev trgovine				1	1	2
poklicnega gasilstva		1	1			2
SKUPAJ:	34	23	19	16	19	111

Največ stavk v tem obdobju je bilo organiziranih v podjetjih kovinske in elektroindustrije, tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije, gradbene ter lesne industrije.

• Število delavk in delavcev, udeleženih v stavkah v letih 1998-2002

Sindikat	1998	1999	2000	2001	2002	Skupaj
finančnih organizacij	35					35
delavcev gostinstva in turizma	135	36		18		189
delavcev gradbenih dejavnosti	480	83	264	20	202	1.049
kemične, gumarske in nekovinske industrije	210	129				339
kmetijstva in živilske industrije	12	44			65	121
kovinske in elektroindustrije	239	958	705	1.072	425	3.399

* Podatki o stavkah za leto 2002 so zbrani do 7. novembra 2002.

lesarstva	892	1.374	180	196	128	2.770
obrtnih delavcev	15	52	228		200	495
delavcev prometa in zvez	188					188
tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije	3.626	407	511	441	794	5.779
delavcev trgovine				169	66	235
poklicnega gasilstva		72	72			144
SKUPAJ:	5.832	3.155	1.960	1.916	1.880	14.743

V minulih petih letih je v stavkah sodelovalo skoraj 15.000 članov sindikatov dejavnosti. Kljub temu, da so člani sindikata kovinske in elektroindustrije organizirali največ stavk, pa je največ delavk in delavcev stavkalo v podjetjih tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije.

• **Število izgubljenih delovnih ur v stavkah v obdobju 1998 - 2002 po sindikatih dejavnosti**

Sindikat dejavnosti	1998	1999	2000	2001	2002	SKUPAJ
finančnih organizacij	8.680					8.680
delavcev gostinstva in turizma	2.160	3.456		1.152		6.768
delavcev gradbenih dejavnosti	55.840	2.872	15.447	560	2.702	77.421
kemične, gumarske in nekovinske industrije	17.120	1.032				18.152
kmetijstva in živilske industrije	384	7.376			3.120	10.880
kovinske in elektroindustrije	80.900	117.608	20.308	95.704	17.680	332.200
lesarstva	18.320	17.380	4.480	1.568	3.072	44.820
obrtnih delavcev	120	1.248	3.648		9.600	14.616
delavcev prometa in zvez	19.552					19.552
tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije	104.984	2.776	9.982	12.111	127.072	256.925
delavcev trgovine				89.232	18.480	107.712
poklicnega gasilstva		432	144			576
SKUPAJ:	308.060	154.180	54.009	200.327	181.726	898.302

Podatki sicer kažejo, da je bilo v stavkah v minulih petih letih izgubljenih blizu 900.000 delovnih ur, od tega največ v kovinski in elektroindustriji ter v tekstilni in usnjarsko-predelovalni industriji, skrivajo pa, še posebej če upoštevamo druge podatke o stavkah, nekatere druge značilnosti stavk v minulem obdobju, ki jih kaže naslednja tabela.

• **Poprečno trajanje stavke v posameznem letu v obdobju 1998-2002**

	1998	1999	2000	2001	2002
Število izgubljenih delovnih ur	308.060	154.180	54.009	200.327	181.726
Število stavkajočih delavk in delavcev	5.832	3.155	1.960	1.916	1.880
Poprečno trajanje stavke v urah	52,82	48,87	27,56	104,55	96,66

Tabela kaže, da so se v zadnjih letih, z izjemo leta 2000, stavke občutno podaljšale. Kljub temu, da se je število stavk od leta 1998 naprej manjšalo, prav tako pa tudi število delavcev, ki so stavkali (leta 1998 nekaj več kot 5.800 stavkajočih delavcev, nato pa okoli 2.000 delavcev vsako leto), se je občutno povečala dolžina stavk. V letih 2001 in 2002 so trajale povprečno okoli 100 delovnih ur, kar je za skoraj 100% več kot leta 1998.

• Število stavk po Območnih organizacijah ZSSS v obdobju 1998-2002

Območna organizacija	1998	1999	2000	2001	2002	Skupaj
Celje	5	1		2	2	10
Dolenjska	2			2	1	5
Domžale		1		1		2
Gorenjska	1	4	1		1	7
Grosuplje	1					1
Koroška	1	2		3	3	9
Ljubljana in okolica	2	3	4			9
Notranjska in Kras	2	1	1			4
Podravje	4	5	8	4	5	26
Pomurje	6	3	2		1	12
Posavje	5	1			1	7
Posočje		1		2	2	5
Ptuj	6		3		1	10
Velenje				1	1	2
Zasavje				1	1	2
SKUPAJ:	34	23	19	16	19	111

Največ stavk so člani sindikatov dejavnosti organizirali na območju Podravja, ki mu sledijo Pomurje, Celje, Ptuj in Koroška. Pri vzrokih, ki so povzročili, da so se delavke in delavci odločili za to skrajno obliko sindikalnega boja je treba poudariti, da se v večini primerov niso odločili za stavko iz enega samega vzroka. Za stavko so se poleg tega, da jim delodajalec ni izplačal plače za pretekli mesec največkrat odločili tudi zato, ker še niso prejeli regres za letni dopust za preteklo leto, ali pa jim niso bila izplačana nadomestila za prehrano in prevoz. Če iz različnih vzrokov izločimo glavni vzrok za to, da so delavke in delavci pričeli stavkati, potem nam spodnja tabela kaže, da je to največkrat neizplačilo plač za pretekli mesec, ki mu sledi neizplačilo plač za pretekla dva meseca. Precej je bilo tudi primerov, da so stavkajoči delavci potem, ko več mesecev niso prejeli plač, sami predlagali vodstvu podjetja naj izpelje stečajni postopek.

• Tabela prvih vzrokov oziroma zahtev v letih 1998-2002

1.VZROK ALI ZAHTEVA:	1998	1999	2000	2001	2002	SKUPAJ	Delež v %
Neizplačilo plač za pretekli mesec	8	8	5	9	5	35	31,5
Neizplačilo plač za pretekla 2 meseca	9	4	3	3	7	26	23,4
Neizplačilo plač za pretekla 3 mesece	5	4	2		2	13	11,7
Neizplačilo plač za več kot 3 pretekla mesece		1				1	0,9
Nepravočasno izplačilo plač po datumu, določenem v KP		1	1	1	1	4	3,6
Prenizke plače, zahteva za povišanje plač	1			2		3	2,7
Izplačilo plač ni bilo skladno s kolektivnimi pogodbami	2	3			1	6	5,4
Neizplačilo regresa za letni dopust	5		2	1		8	7,2
Zahteva za odstop direktorja oz. vodstva podjetja, ustanove	1		1			2	1,8
Drugo	3	2	5		3	13	11,8
SKUPAJ:	34	23	19	16	19	111	100,0

Delo službe za evidenco članstva v letih 1998 - 2002

Kar se tiče osnov za delo je računalniška strojna oprema službe za evidenco še zmeraj tista iz leta 1993. Računalniki se vse pogostejše kvarijo, zamenjujemo jih delno z drugje zavrženimi. Programska oprema že dalj časa ne ustreza sodobnim zahtevam, tako da je potrebno pri prenosih podatkov v druge programe precej dela. Služba je v zadnjem letu tudi izgubila enega sodelavca, ki ga je ZSSS zaradi racionalizacije poslovanja zaposlilo v računovodstvu, obseg dela je ostal isti. Edina svetla točka so novi prostori in primerne omare za hranjenje pristopnih izjav in drugih dokumentov, ki opredeljujejo status člana.

Služba za evidenco članstva je skupna služba vseh sindikatov dejavnosti, ki so vključeni v ZSSS. Žal jo večina sindikatov dejavnosti ne sprejema kot svoje, zato tudi deluje z zastarelo opremo in vedno manj delavci. Rak rana celotnega dela je nepravočasno ali bolje nobeno sporočanje sprememb o statusu posameznega člana. Služba neprestano moleduje za sprotno sporočanje sprememb, vendar brez učinka. Za sporočanje sprememb so po podjetjih in ustanovah zadolženi predsedniki sindikatov ali drugi člani, po obstoječem pravilniku pa sporočajo službi spremembe republiški odbori sindikatov dejavnosti in območja, ti pa praviloma ne sporočajo sprememb sproti. Dodatne probleme povzročajo delne evidence po območjih, ki same vnašajo spremembe v svoje baze, ne čutijo pa potrebe po sporočanju sprememb, kaj šele da bi spoštovale določila pravilnika. Tako včasih dvakrat nadlegujemo že tako nejevoljne za evidenco zadolžene člane po podjetjih in ustanovah. Služba je le v posameznih primerih v soglasju s sindikatom dejavnosti, v neposrednih stikih z zadolženim članom v podjetju ali ustanovi. Te povezave so se izkazale za najbolj učinkovite.

Žal tako stanje najbolj občutijo člani, ko pridejo v težave in iščejo pravno in drugo pomoč v sindikatu.

Služba vpisuje člane v evidenco sprotno, izkaznice so izdelane prej kot v enem mesecu po prejetju pristopne izjave ali sporočila o spremembi in posredovane na dogovorjeni naslov. Po ocenah službe je dokaj točna evidenca v sindikatih: Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije - SDPZ, Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije - SKVNS, Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije - SDGD, Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije - SKEI, Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije - SDE in Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije - KŽI, ostali sindikati pa sporočajo spremembe le, ko so posamezne firme v težavah ali razčiščujejo članstvo s konkurenčnimi sindikati.

Sindikat delavcev v obrti Slovenije ima lastno evidenco.

Delavci, ki se včlanjujejo, člani pogosto vprašujejo delavce službe o članskih pravicah, možnostih in načinu plačevanja članarine, pravni pomoči. Žal delavci s temi informacijami ne razpolagajo, noben sindikat dejavnosti ne čuti potrebe, da bi službo obveščal o spremembah statuta, načinu plačevanja članarine, sedežih pravne pomoči, kar seveda škodi učinkovitosti dela ne samo službe ampak delu in ugledu sindikatov v celoti.

SINDIKALNO PREMOŽENJE

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije se je v preteklih letih vseskozi zavedala, da bo treba razdeliti nepremično sindikalno premoženje, ki ga je uporabljala Zveza sindikatov Slovenije. Zato je že v začetku devetdesetih let na najvišjih organih sprejela izhodišča za delitev tega premoženja. Pri tem je izhajala iz stališča, da je treba vprašanje razdelitve nepremičnega premoženja razrešiti v pogajanjih med sindikalnimi konfederacijami brez vmešavanja države. Vendar pa po letu 1990 vse do polovice devetdesetih let razmere niso bile naklonjene sodelovanju med sindikalnimi organizacijami.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je 24. maja 1995 dala pobudo ostalim reprezentativnim sindikalnim konfederacijam v Republiki Sloveniji: KNSS- Konfederaciji novih sindikatov Slovenije, Konfederaciji sindikatov Slovenije PERGAM in Konfederaciji sindikatov 90 Slovenije, da se prične s pogajanjem o razdelitvi sindikalnega nepremičnega premoženja. Pri svoji pobudi je ZSSS upoštevala stališča in mnenja Evropske konfederacije sindikatov, Mednarodne konfederacije svobodnih sindikatov ter Mednarodne organizacije dela, da naj se pravična razdelitev sindikalnega premoženja v državah Srednje in Vzhodne Evrope uredi sporazumno, na podlagi dogovora med sindikalnimi organizacijami teh držav, brez vmešavanja države in njenih organov.

Po pozitivnih odgovorih je bila imenovana delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov vseh štirih sindikalnih central, ki je pričela z delom 26. junija 1995. Delovna skupina je sprejela poslovnik o delu, evidentirala nepremičninsko sindikalno premoženje in oblikovala kriterije za delitev premoženja, med katerimi so tudi bili: število članov, število panožnih sindikatov in število območnih organizacij, sodelovanje sindikalnih central v ekonomskem in socialnem svetu ter drugih pomembnih institucijah sistema na ravni države.

V času sestajanja delovne skupine je 23. septembra 1995, poslanska skupina SDS vložila v parlamentarno proceduro predlog zakona o skupnem upravljanju lastnine bivše Zveze sindikatov Slovenije. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je o tem, da je bil vložen predlog zakona obvestila Evropsko konfederacijo sindikatov, Mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov, Mednarodno organizacijo dela ter vse sindikalne konfederacije evropskih držav. Le-te so predsednika Vlade RS in Državnega zbora RS opozorile, da je glede razdelitve sindikalnega premoženja treba dati absolutno prednost medsebojnemu dogovoru sindikalnih organizacij o razdelitvi premoženja, saj bi bil zakonski poseg v to področje lahko v nasprotju s konvencijama Mednarodne organizacije dela št. 87. in 98.

Delovna skupina se je sestala na 10 sestankih in po zadnji seji, ki je bila 5. februarja 1996 predala svoje gradivo predsednikom štirih sindikalnih central. Pogajalska skupina predsednikov štirih sindikalnih central se je nato pogosto sestajala in pripravljala besedilo sporazuma o razdelitvi sindikalnega premoženja vse do julija 1997, ko so pogajanja zastala zaradi notranjih razmer v Neodvisnosti - Konfederaciji novih sindikatov Slovenije. Predsedniki treh sindikalnih central so morali odložiti pogajanja do razrešitve problemov v KNSS, saj je veljal načelni dogovor med predsedniki sindikalnih central, da pogajanj ni bilo, če na njih niso bili prisotni vsi predsedniki.

Po izvolitvi novega predsednika Neodvisnosti - KNSS jeseni 1997, so predsedniki vseh štirih sindikalnih central nadaljevali s pogajanjem o razdelitvi nepremičnega sindikalnega premoženja. Aprila 1998 je bilo vse pripravljeno za prvi del razdelitve premoženja. Tik pred podpisom Pogodbe o združitvi nepremičnega sindikalnega premoženja v Ljubljani ter zapisnika o primopredaji prostorov, do katerega naj bi simbolično prišlo tik pred delavskim praznikom 1. maja, pa je vodstvo Konfederacije sindikatov PERGAM ugotovilo, da je status palače grafike v Ljubljani, ki je v njeni posesti, zanjo neugoden, saj bi se lahko zgodilo, da bi sodni spor glede lastništva izgubilo.

Na pobudo vodstva sindikata PERGAM so nato vse tri sindikalne konfederacije napovedale odstop, oziroma odklonilno stališče do pripravljene pogodbe in zapisnika ter drastično, brez upoštevanja realnih kriterijev, kot je na primer število članov, zvišale svoje zahteve glede razdelitve nepremičnega sindikalnega premoženja. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije seveda na takšno zvišanje zahtev, brez upoštevanja

osnovnih kriterijev, ni mogla pristati, zato je o tem obvestila Evropsko konfederacijo sindikatov. Evropska konfederacija sindikatov je ponovno predlagala, da se razdelitev premoženja opravi sporazumno med sindikalnimi centralami ter ponudila, da njeni strokovnjaki sodelujejo z nasveti pri pogajanjih, vendar le pod pogojem, da na to pristanejo vse štiri sindikalne centrale. Do mednarodne arbitraže pri oblikovanju kriterijev za razdelitev nepremičnega sindikalnega premoženja ni prišlo, saj je le Zveza svobodnih sindikatov Slovenije pristala nanjo, dve sindikalni centrali sta jo odklonili (KNSS Neodvisnost in Konfederacija sindikatov Slovenije PERGAM), ena centrala pa na pobudo sploh ni odgovorila (Konfederacija sindikatov 90 Slovenije).

Kljub temu je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije vseeno poskušala, da bi med sindikalnimi centralami vendarle prišlo do dogovora o razdelitvi premoženja. Konec julija 1998 je poslala trem sindikalnim centralam predlog "Preliminarnega dogovora o delitvi in lastninjenju nepremičnega premoženja Zveze sindikatov Slovenije, vendar do konca leta 1998 od ostalih sindikalnih central ni prejela nobenega odgovora.

Čeprav ZSSS ni prejela odgovora na svojo pobudo, je predsedstvo ZSSS v obdobju med kongresoma dvakrat razpravljalo o problematiki sindikalne lastnine. Sprejelo je dokument o temeljnih načelih, pogojih in načinu delitve nepremičnega sindikalnega premoženja, ki opredeljuje tako temeljna načela razdelitve premoženja med sindikati v Sloveniji, kot tudi načela delitve premoženja med sindikati, člani ZSSS.

V državnem zboru je bilo v začetku lanskega leta postavljeno poslansko vprašanje vladi, kdaj bo v Sloveniji dokončno urejena problematika sindikalne lastnine. Odgovor je pripravilo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in hkrati poslalo pobudo štirim sindikalnim centralam za nadaljnje reševanje vprašanja delitve sindikalnega premoženja. V pobudi ministrstva je zapisano mnenje, da je treba vprašanje razdelitve premoženja rešiti s pogajanjem med sindikalnimi zvezami brez vmešavanja države. Ker so pogajanja leta 1998 zastala ministrstvo daje pobudo, da se pogajanja nadaljujejo in skladno z mednarodno uveljavljenimi načeli sprejme sporazum o dokončni razdelitvi nekdanjega sindikalnega premoženja.

SINDIKALNA PRIZNANJA

Vsakoletno podeljevanje najvišjih priznanj Zveze svobodnih sindikatov Slovenije - Plaket svobodnih sindikatov Slovenije, ki se je pričelo leta 1993, se je kot moralno priznanje sindikatom podjetij in posameznikom za njihovo delo in posebne dosežke pri razvoju in krepitvi naše organizacije v celoti utrdilo kot posebno slovesen dogodek, ki je povezan s praznovanjem največjega mednarodnega delavskega praznika - 1. maja. Podelitev, povezana s kulturnim programom in slavnostnim sprejemom se je uveljavila tudi izven sindikalnih krogov, kar dokazuje tudi pogosta udeležba predsednika republike, državnega zbora, ministra za delo, predstavnikov političnih strank in državnih institucij ter tudi drugih sindikalnih konfederacij.

Poleg priznanj Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je priznanja začela podeljevati sindikalnim organizacijam in posameznikom tudi več kot polovica Sindikatov dejavnosti Slovenije.

Odličja so od zadnjega kongresa naprej prejeli:

V LETU 1999:

Sindikat SINLES Garant Polzela, Sindikat Telekom - PE Maribor, Iztok Bratož, predsednik Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije, **Dušan Djordjević**, predsednik sindikata Mercator - Nanos, **Irena Haas**, predsednica sindikata javnega podjetja Mariborski vodovod, **Jožica Notersberg**, predsednica sindikata Vrtca Velenje, **Nace Sila**, predsednik sindikata zavoda Dob, **Ciril Urek**, sekretar Območne organizacije ZSSS Zasavje.

V LETU 2000:

Republiški odbor **SINLES** Slovenije, Območna organizacija **ZSSS Celje**, Sindikat **SKEI ETI**

Elektroelement Izlake, **Marija Eraković**, bivša strokovna sodelavka za socialno politiko v območni organizaciji ZSSS Podravje, **Jože Gaube**, predsednik Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, **Stane Konrad**, član predsedstva Sindikata gostinstva in turizma Slovenije, **Branka Novak**, sekretarka Sindikata tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije.

V LETU 2001:

Konferenca sindikalnih podružnic SIP Šempeter, Sindikat družbe Marles Hiše Maribor, **Vanja Forjanič - Rankel**, predsednica sindikata Ministrstva za okolje in prostor, **Majda Osolnik**, sindikalna zaupnica v domžalski knjižnici, **Vinko Permanšek**, predsednik Sindikata družbe Johnson Controls - NTU Slovenj Gradec, **Iztok Cilenšek**, predsednik Sindikata podjetja RTH Trbovlje, **Stanislav Šajn**, upokojeni bivši sekretar območnih odborov v Podravju, **Ferdo Vudler**, predsednik Sindikata podjetja STTC Maribor.

V LETU 2002:

Sandi Bartol, sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije, **Majda Celcer**, članica Predsedstva in Republiškega odbora KNG Slovenije, **Alojz Klemenčič**, član ROS KZI Slovenije, **Irena Pogorevc**, članica ROS VIR, **Dolfi Potočnik**, predsednik OO SGIT Gorenjske, **Erika Vogrinčič - Barbarič**, bivša dolgoletna sindikalna zaupnica in predsednica sindikata Mura Murska Sobota.

OBVEŠČANJE JAVNOSTI

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije smo kljub temu, da nimamo zaposlenega delavca, ki bi se ukvarjal samo z obveščanjem poskušali na različne načine obveščati naše člane in širšo javnost o naših predlogih in stališčih do pomembnih zadev. Tako smo v obdobju med kongresoma organizirali 56 novinarskih konferenc in poslali medijem 70 sporočil oziroma informacij. Pri organiziranju novinarskih konferenc smo poskušali vedno pripraviti tudi pisno gradivo za novinarje, ki jim je bilo v pomoč pri pisanju člankov in komentarjev.

Novinarjem smo pomagali tudi s posredovanjem določenih podatkov, pri organiziranju intervjujev ali pa pošiljanjem gradiv.

Izboljšali smo tudi informiranje regionalnih medijev - časnikov, lokalnih radijskih in televizijskih postaj, ki so pogostokrat objavljali naše informacije. To smo dosegli tudi z vzpostavitvijo manjše baze uredništev, ki imajo možnost pošiljanja informacij prek elektronske pošte tako, da so uredništva hitreje prejela naša sporočila.

Za povratno informiranje smo izdajali dnevni pregled o tem, kaj so osrednji časniki in revije poročali o dejavnosti svobodnih sindikatov. Pregled je prejela večina sekretarjev sindikatov dejavnosti.

ZSSS nima, kar se tiče odnosa medijev do nas, podobnega položaja, kot ga imajo državne institucije ali delodajalske organizacije. Le redki novinarji redno spremljajo naše delo in poročajo o njem v svojih medijih. Seveda pa je zanimanje novinarjev za našo dejavnost večje takrat, ko so na dnevnem redu teme, ki so širšega pomena ali pa ko v ZSSS zaostrujemo naš odnos do socialnih partnerjev.

PRAZNOVANJE 1. MAJA

V obdobju med kongresoma je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije kljub nekaterim težnjam posameznikov in institucij izven ZSSS, da prevzamejo organizacijo tradicionalnih prvomajskih prireditev, uspešno organizirala kresovanja in svečane prireditve na že doslej uveljavljenih prizoriščih. Kljub občasnim finančnim težavam nam je uspelo ohraniti skoraj vse prireditve, v Območni organizaciji ZSSS Vipavska dolina pa so v letu 2002 prvič organizirali praznovanje delavskega praznika, ki bo sodeč po odzivu, postalo tradicionalno.

Način praznovanja delavskega praznika v Sloveniji je postal znan tudi v tujini, saj smo leta 2001 ravno v času prvomajskih praznikov na njegovo željo gostili generalnega sekretarja EKS Emilia Gabaglia, ki je obiskal in govoril na prireditvah na Rožniku v Ljubljani in na Križni gori na Gorenjskem.

ODDIH DELAVCEV

V slovenskem turističnem prometu dosega domači gost 54% nočitev. V preteklem obdobju je 42% zaposlenih dopust izrabilo za kakovosten oddih. V zadnjih petih letih pa se je ta delež zmanjšal, saj samo še 39% zaposlenih dopust izrabi za letovanje in oddih.

Kakovostni oddih zaposlenih je odvisen od materialnih pogojev. Ti pa so uokvirjeni z višino regresa in s cenejšo ponudbo sindikalnih počitniških zmogljivosti. Skrb Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je bila usmerjena v ohranjanje števila ležišč v objektih delavskega turizma. S tem se je največ ukvarjala v času najbolj divjega lastninjenja družbenega premoženja. Nenačrtna in ozka socialna usmeritev države na področju koristne izrabe dopusta se je pokazala zlasti ob vsakoletnem občutnem zmanjšanju števila sindikalnih počitniških zmogljivosti na Hrvaškem. Nismo znali ali nismo hoteli zavarovati velikega premoženja osnovnih organizacij sindikatov in smo zato izgubili 30.000 ležišč. Sindikalne organizacije so bile pri uveljavljanju pravic do lastništva nepremičnin, kupljenih iz sredstev skupne porabe, nemočne.

V novih tržnih razmerah ni bilo prostora za sindikalne pobude za cenejšo ponudbo počitniških zmogljivosti. Obdobje med obema kongresoma lahko označimo kot izginjanje sindikalnega turizma iz kakovostnega življenja zaposlenih.

Ugotavljamo, da imajo zaposleni vse več dopusta. Vzrok za to je tudi v vse višji starosti zaposlenih. Vendar pa ta dopust vse manj porabijo za kakovostni oddih. Ob podaljševanju delovnega dne ter delu ob sobotah in nedeljah, kar zaposlene izčrpa, ne moremo govoriti o kakovostni delovni sili, pač pa le še o poceni delu.

Strošek dela je znižan na plačo. Zveza svobodnih sindikatov je v pogajanjih na ekonomsko-socialnem svetu ter o dopolnitvah in spremembah kolektivnih pogodb odločno zahtevala vsaj minimalni regres za letni dopust. Ocenjujemo, da smo sistemsko rešitev v zvezi z regresom sicer dosegli, kljub temu pa je bilo v podjetjih veliko težav z njegovim izplačilom.

Po 3. kongresu se je v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije oblikoval model za sodobnejši način regresiranja oddiha. Gre za vavčerski sistem, ki je bolj pregleden, bolj namenski in spodbuja delodajalce k sofinanciranju oddiha zaposlenih. Model je bil ugodno sprejet tudi na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve.

Vavčerski sistem oddiha spodbuja tudi k povezovanju sindikalnih in komercialnih počitniških zmogljivosti in s tem prispeva h gospodarni uporabi teh zmogljivosti skozi celo leto.

Novodobni delodajalci ob nenehnem zmanjševanju fiksnih stroškov vedno bolj težijo h kolektivnim dopustom, ki so omejeni na en sam mesec. Tega seveda ob sedanjem številu ležišč v Sloveniji ni možno uresničiti. Sindikalni zaupniki v podjetjih pa na načrtovanje izrabe dopusta nimajo posebnega vpliva.

Področje preventivnega in športno-rekreacijskega oddiha lahko označimo za preteklost. Davčne reforme so namreč delodajalce "udarile" z davkom na nepotrebne proizvodne stroške, uporabnike pa z boniteto. Nove reforme davčnega sistema pa napovedujejo še ostrejša pogoja na področju kakovostnega življenja in dela zaposlenih.

V Zvezi svobodnih sindikatov smo v preteklem obdobju zaznali vse probleme v zvezi s kakovostnim oddihom zaposlenih, žal pa jih nismo uspeli rešiti v korist naših članov.

Svojevrstna rekreacija so zimske in letne športne igre sindikatov dejavnosti, ki imajo že dolgoletno tradicijo. Vsako leto jih organizirajo skoraj vsi sindikati dejavnosti. Med kongresoma je prišlo do pobude, da bi take igre organizirali tudi na ravni zveze. Pobudo smo tudi uresničili in doslej so bile v Ljubljani športne igre Zveze svobodnih sindikatov Slovenije že trikrat.